

Sygn. akt IV Ca 433/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

31 października 2018r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca SSO Wacław Banasik

Sędziowie: SO Małgorzata Szeromska

SO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant: Katarzyna Lewandowska

po rozpoznaniu na rozprawie 31 października 2018r. w P.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyninie z 4 kwietnia 2018r.,

sygn. I C 372/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i obniża zasądzoną od (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę do 1.995 zł (jednego tysiąca dziewięciuset dziewięćdziesięciu pięciu złotych), zaś koszty procesu między stronami wzajemnie znosi oraz w punkcie 2 w ten sposób, że tytułem zwrotu wydatków nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gostyninie po 47,35 zł (czterdzieści siedem złotych, trzydzieści pięć groszy) od każdej ze stron;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. koszty procesu za II instancję między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt IV Ca 433/18

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 24 lutego 2017r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od (...) Spółki Akcyjnej w S. 4.094,95 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 lutego 2017r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka podała, że pozwana obejmowała ochroną ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych samochod należący do sprawcy zdarzenia drogowego, w którym uszkodzeniu uległ pojazd A. K.. Poszkodowany zgłosił szkodę w pojeździe i uzyskał odszkodowanie za naprawę. Dochodzona należność stanowi sumę czynszu najmu samochodu zastępczego, z jakiego poszkodowany korzystał przez 28 dni. Umowa najmu została zawarta z powódką; wierzytelność z tytułu odszkodowania w tym zakresie została scedowana na jej rzecz.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Potwierdziła, że wypłaciła odszkodowanie za naprawę, a nadto zaproponowała poszkodowanemu możliwość najmu pojazdu zastępczego za stawkę 95 zł w rozliczeniu bezgotówkowym. Poszkodowany nie odniósł się do tej propozycji, zaś zawierając umowę najmu samochodu z wybranym przez siebie podmiotem za stawkę wyższą, nie wywiązał się z obowiązku współdziałania z ubezpieczycielem i minimalizowania szkody. Zdaniem ubezpieczyciela, stawka 131,21 zł za dzień najmu jest rażąco zawyżona w stosunku do stawek obowiązujących na rynku przy tego typu usługach. Zakwestionował też okres najmu, powinien być brany pod uwagę realny czas potrzebny na wykonanie naprawy.

Sąd Rejonowy w Gostyninie wyrokiem z 4 kwietnia 2018r. zasądził od (...) S.A. w S. na rzecz (...) spółki z o.o. w G. 3.131,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 lutego 2017r. do dnia zapłaty oraz 686,11 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 1), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt 2), a nadto tytułem zwrotu kosztów sądowych nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gostyninie od pozwanej 152 zł, zaś od powódki 48 zł, nakazując ściągnąć tę należność z zasądzonych na jej rzecz roszczenia (punkt 3).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył:

2 grudnia 2016r. A. K. zawarł z (...) spółką z o.o. w G. umowę najmu samochodu C. (...) z dzienną stawką czynszu 170 zł brutto na okres 28 dni. Powódka wystawiła z tego tytułu fakturę (...) na kwotę 4.759,95zł. Konieczność najmu samochodu wynikała z faktu uszkodzenia należącego do poszkodowanego samochodu F. (...) w wypadku, którego sprawca był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w S..

A. K. dokonał cesji wierzytelności z tytułu odszkodowania wobec ubezpieczyciela na rzecz powódki. (...) spółka z o.o. zgłosiła szkodę pozwanej i otrzymała odszkodowanie w kwocie 665 zł.

Stawka rynkowa najmu samochodu C. (...) kształtowała się w tym czasie na poziomie od 90 zł do 170 zł netto. Natomiast uzasadniony i niezbędny czas naprawy samochodu F. (...) wynosił 18 dni.

Zdaniem Sądu I instancji, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie dał podstawy do ustalenia, że uzasadniony czas trwania najmu do 18 dni, zaś stawka czynszu określona w umowie najmu samochodu mieściła się w granicach rynkowych stawek.

Ponadto, w ocenie Sądu Rejonowego, poszkodowany nie musiał skorzystać z propozycji najmu zgłoszonej przez ubezpieczyciela i miał prawo wyboru kontrahenta oraz uzgodnienia z nim warunków na zasadach wolnorynkowych. Rację ma też powódka, że przy najmie samochodu istotna jest nie tylko sama stawka czynszu, ale także inne warunki, w tym generujące dodatkowe koszty, takie jak limit kilometrów czy dodatkowe opłaty. W przypadku umowy zawartej przez poszkodowanego z powodem takich dodatkowych kosztów nie było, a stawka czynszu odzwierciedlała całość kosztów ponoszonych przez wynajmującego, mogła zatem być ustalona w górnych granicach stawek występujących na rynku przy tej klasie samochodu. Sąd uznał, że pozbawione podstaw jest twierdzenie pozwanego, iż poszkodowany powinien zrezygnować z „droższego” najmu samochodu od powoda, w chwili złożenia „tańszej” propozycji najmu przez pozwanego.

Z tych względów Sąd Rejonowy uznał, że należne z tego tytułu odszkodowanie powinno wynieść 3.763,80 zł. Po uwzględnieniu kwoty już wypłaconej, zasądził od pozwanej 3.131,20zł, oddalając powództwo w pozostałej części.

Odsetki ustawowe za opóźnienie Sąd zasądził na podstawie art. 481 kc

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art.100 kpc, stosunkowo je rozdzielając. Na tej samej zasadzie Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od stron należności z tytułu zwrotu wydatków.

Apelację od wyroku złożyło (...) S.A. w S., zaskarżając go w punkcie 1 do kwoty 2.053 zł oraz w punkcie 1 i 3 co do kosztów procesu i zarzuciła naruszenie:

- art. 361 kc w zw. z 822 i 805 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że kosztami koniecznymi i ekonomicznie uzasadnionymi były koszty najmu pojazdu zastępczego, obliczone wg stawki stosowanej przez powoda w wysokości 209,10 zł brutto za dobę, podczas gdy poszkodowany miał możliwość skorzystania z oferty pozwanego wynajęcia pojazdu zastępczego wg stawki 95 zł brutto za dobę; koszty wskazane w fakturze, przekraczające koszt najmu wynikający z propozycji pozwanego, mieszczą się w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą;

- art. 354 § 2 kc, w zw. z art. 362 kc i 826 § 1 i 3 kc poprzez jego niezastosowanie i pominięcie spoczywającego na poszkodowanym obowiązku zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów, który w niniejszej sprawie zostałby zrealizowany poprzez skorzystanie z możliwości najmu pojazdu zastępczego zaoferowanego przez pozwanego za stawkę 95 zł brutto za dobę, zamiast najmu u powoda za stawkę 209,10 zł brutto za dobę, a także pominięcie przez Sąd faktu, że poszkodowany swoim świadomym zachowaniem doprowadził do zwiększenia się rozmiarów szkody, co zgodnie z ww. przepisami nie mieści się w zakresie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń;

- art. 6 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód udowodnił zasadność poniesienia kosztów najmu wg zastosowanej przez siebie stawki, podczas gdy powód nie zaoferował twierdzeń i dowodów na te okoliczności, a dokumenty prywatne wystawione przez powoda powinny być traktowane jedynie jako oświadczenie strony procesu, a nie miarodajny dowód w sprawie;

- art. 233 § 1 kpc w zw. z 227 kpc poprzez sprzeczność ustaleń faktycznych z zebranych w sprawie materiałem dowodowym i całkowicie dowolną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu, że powód udowodnił celowość poniesienia kosztów najmu liczonych wg stawki 209,10 zł brutto za dobę.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd II instancji akceptuje ustalenia faktyczne dokonane w postępowaniu przed Sądem Rejonowym i przyjmuje je za własne, uznając iż nie doszło do naruszenia art. 233 kpc w zw. z art. 227 kpc. Natomiast odmiennie niż Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy nie podziela zapatrywania, że poszkodowany był zwolniony z rozważenia oferty najmu samochodu zastępczego złożonej przez ubezpieczyciela tylko dlatego, że stawka proponowana przez spółkę (...) mieściła się w rynkowych granicach czynszu najmu.

Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2017r. w sprawie CZP 20/17, OSNC 2018.6.56). Nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być kompensowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 kc).

Poczynione uwagi nie prowadzą wprost do wniosku, że A. K. miał obowiązek przyjąć propozycję najmu samochodu złożoną przez (...) S.A. w S.. Natomiast był obowiązany ją rozważyć, tymczasem z akt nie wynika, aby w ogóle udzielił odpowiedzi na list wysłany na jego adres pocztą elektroniczną 1 grudnia 2016r. o godzinie 8.31, choć umowa najmu samochodu została zawarta z (...) spółką z o.o. w G. następnego dnia, tj. 2 grudnia 2016r. o godzinie 16.45.

Jeśli poszkodowany dokonał wyboru, który pociąga za sobą obowiązek zapłaty czynszu najmu za wyższą stawkę, to strona powodowa powinna wykazać, że był on celowy. Koszty nadwyżki mogłyby być skompensowane tylko wtedy, gdyby przemawiały za tym szczególne racje. W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu

pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Natomiast jeżeli istotne warunki najmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać zobowiązanego do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty.

Powódka, która jest nabywcą wierzytelności z tytułu odszkodowania nie podjęła żadnej próby uzasadnienia, że najem pojazdu za stawkę wynikającą z umowy był „celowy i ekonomicznie uzasadniony”. Dlatego też Sąd Okręgowy w pełni podziela podniesione w tym zakresie zarzuty apelującego co do nieprawidłowego zastosowania art. 361 kc, art. 822 kc, art. 805 kc, art. 354 § 2 kc i art. 826 § 1 i 3 kc, a także art. 6 kc.

Sąd Okręgowy uznał jednak, że czas trwania najmu określony na 28 dni, był zasadny, choć z opinii biegłego wynika, iż wystarczający czas naprawy w tym wypadku powinien wynieść 18 dni. Poszkodowany zdecydował się oddać auto do naprawy w warsztacie prowadzonym przez (...) spółkę z o.o. w G.. Faktyczny czas, w którym poszkodowany nie mógł korzystać ze swojego auta wyniósł jednak 28 dni. Poza samym okresem niezbędnym do wykonania pracy i sprowadzenia części, należało bowiem doliczyć czas oczekiwania na decyzję ubezpieczyciela co do akceptacji wysokości odszkodowania za naprawę. A. K. nie miał obowiązku angażowania własnych środków przed uzyskaniem odszkodowania, co wydłużyło termin odbioru naprawionego samochodu z warsztatu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy dokonał korekty i uznał, że należne z tytułu zwrotu kosztów najmu odszkodowanie powinno wynieść 2.660 zł (95 zł x 28 dni). Uwzględniając wypłaconą część odszkodowania, należało zasądzić 1.995 zł (2.660 zł – 665 zł).

Następstwem zmiany zaskarżonego wyroku w części obejmującej wysokość żądania, jest zmiana rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu. Biorąc pod uwagę, że powódka wygrała prawie w połowie, zaś koszty poniesione przez obie strony były zbliżone, Sąd Okręgowy uznał, iż należy znieść je wzajemnie, stosując art. 100 kpc. Po połowie należało też obciążyć strony obowiązkiem zwrotu wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Gostyninie, stosownie do treści art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, wzajemnie je znosząc.